

Estratègia de Relleu Generacional Agrari de Catalunya

Període 2023-2027

La necessitat d'una **estratègia** pel **relleu generacional** agrari a Catalunya



- El relleu generacional de les empreses agràries familiars es troba en un moment crític.
- La Comissió Europea ja fa anys que identifica una tendència regressiva del nombre de persones que s'incorporen al sector agrari, així com un nombre creixent de persones en actiu que es jubilen sense un relleu generacional de l'empresa agrària.
- S'identifica una diversitat cada vegada més ampla de perfils de persones que s'incorporen al sector agrari amb trajectòries allunyades de la transmissió familiar de l'empresa agrària.
- A l'estudi quantitatiu i qualificatiu de les incorporacions al sector agrari a Catalunya a partir de la mesura 112 del PDR 2007-2013, Joves al camp, dins del projecte Odisseu, en el qual s'identifica un perfil majoritari de pagesia tradicional (69%), alhora que també s'evidencia la realitat de la pagesia nouvinguda (31%).
- Cada vegada és més evident la necessitat d'integrar temes culturals, territorials, jurídics, formatius i d'acompanyament, per tal de donar suport institucional a una nova generació agrària.



El procés per **definir** una visió **estratègica de futur**

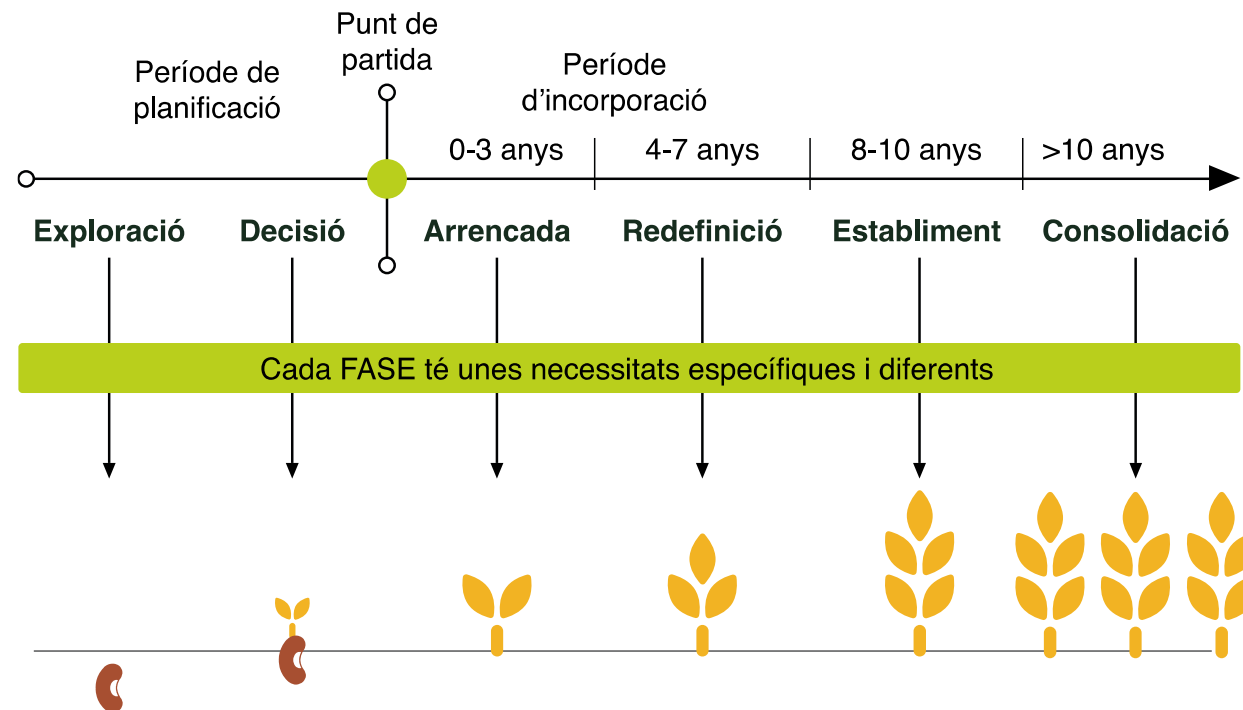
- Revisió de les propostes plantejades en els projectes H2020 Newbie i Ruralization.
- Revisió de la feina feta en el Grupo Focal de Acceso a la Tierra.
- Revisió de la feina feta en el marc del Grup de Treball de Joves.
- Revisió de la feina feta en el marc del projecte AgroLeader: Tallers d'intercanvi entre joves agricultors i agricultores.
- Actualització de l'estudi "Joves al Camp".
- Entrevistes a agents clau en temes de relleu generacional agrari (el total de persones que han participat a l'estudi és de 37):
 - tutor/a d'incorporació de joves d'una escola agrària.
 - tècnic/a d'oficina comarcal encarregat de l'ajut de joves.
 - tècnic/a entitat assessorament encarregat de l'ajut de joves.
 - tècnic/a Dinamitzador/a de Relleu Generacional Agrari.
 - perfil acadèmic amb coneixement de la política d'incorporació de joves
 - perfil gestor des d'una entitat local amb coneixements sobre relleu agrari.
- Estudi sobre 210 joves incorporats com joves agricultors/es per recollir el perfil de les persones i les empreses que s'han instal·lat amb l'ajut del PDR en aquest període.



Estat de la qüestió

- El repte europeu de l'emprenedoria agrària → El darrer informe del Tribunal de Comptes Europeu (European Court of Auditors, 2017) argumenta la necessitat de replantejar les polítiques de suport al relleu generacional, ja que les mesures de la PAC no han aconseguit revertir la tendència de pèrdua de població agrària i d'envelliment dels titulars d'explotacions.
- Les barreres que frenen la renovació agrària: l'accés a la terra, cost econòmic del procés instal·lació, l'excessiva burocràcia, baixa rendibilitat, l'accés al crèdit, l'accés al mercat, poc prestigi social i les desavantatges territorials dels municipis rurals.
- El camí de la incorporació agrària.
- Un enfocament integral i estratègic.
- Un canvi de paradigma en les polítiques.

El camí per esdevenir pagès



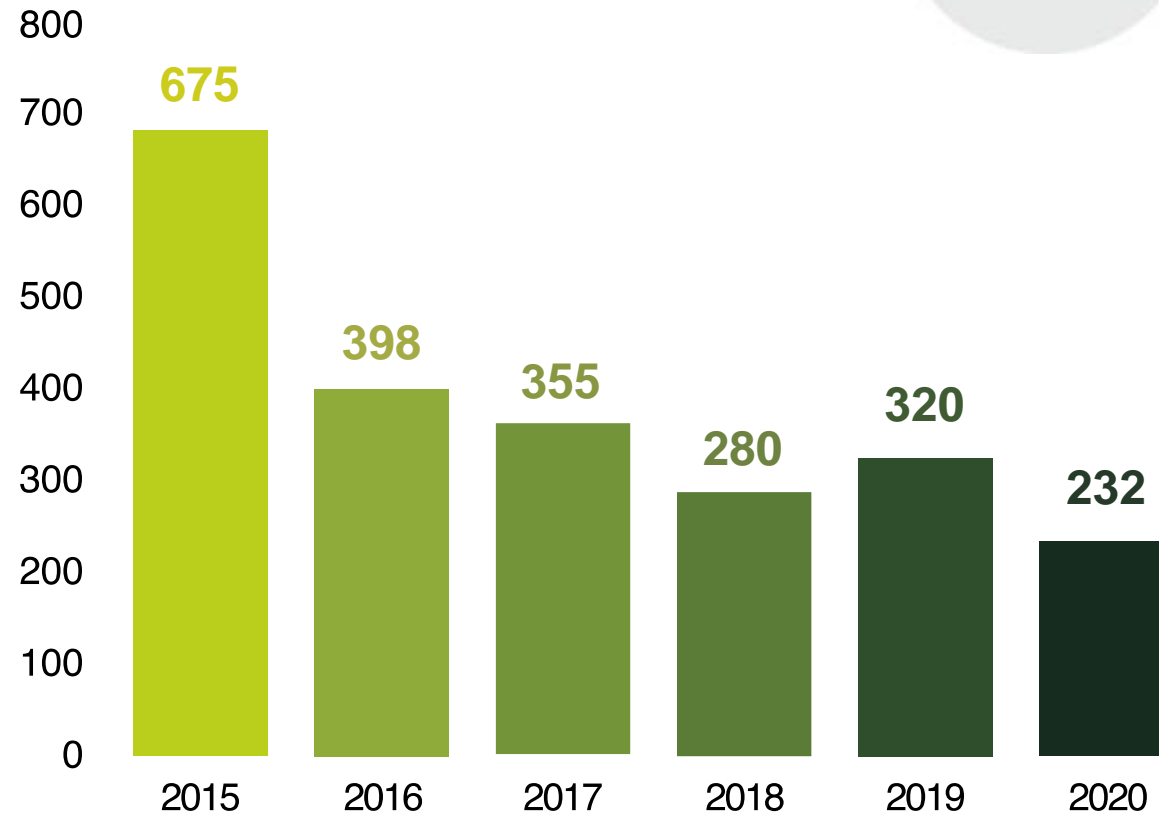
Mapa de relleu generacional agrari

Expedients aprovats segons any de convocatòria.



Descripció general dels expedients aprovats segons l'ajut de primera instal·lació 2015-2020.

(Font: Observatori de Joves del Planter, 2021)



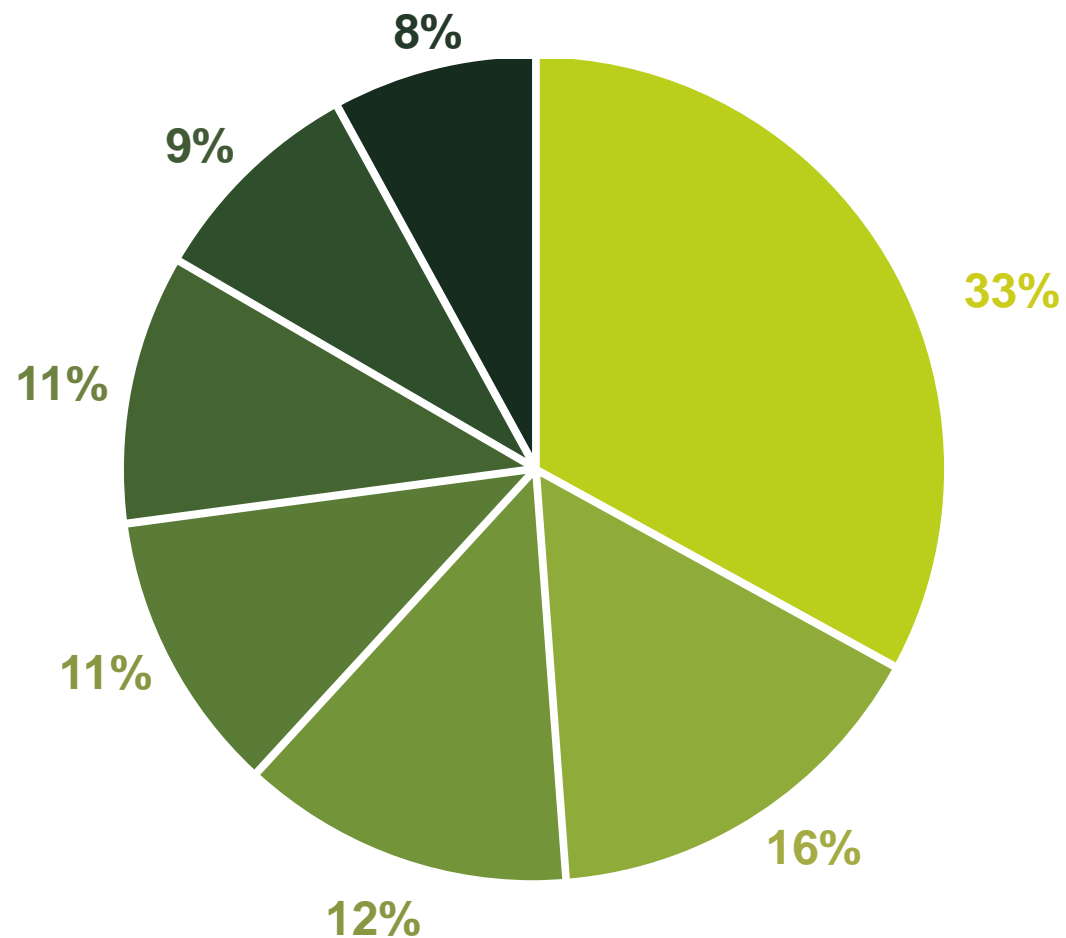
Mapa de relleu generacional agrari

Expedients aprovats segons àmbit territorial.

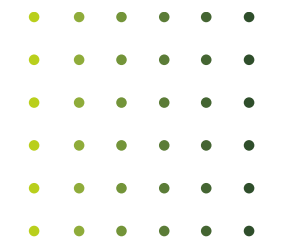
- Ponent
- Comarques Centrals
- Terres de l'Ebre
- Camp de Tarragona
- Comarques Gironines
- Alt Pirineu i Aran
- Metropolità de Barcelona

Descripció general dels expedients aprovats segons l'ajut de primera instal·lació 2015-2020.

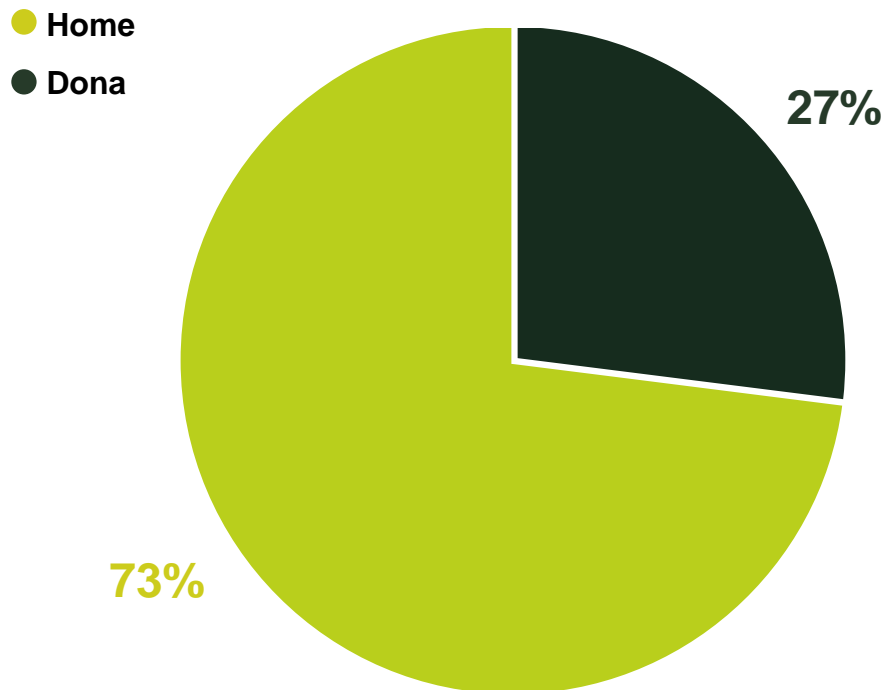
(Font: Observatori de Joves del Planter, 2021)



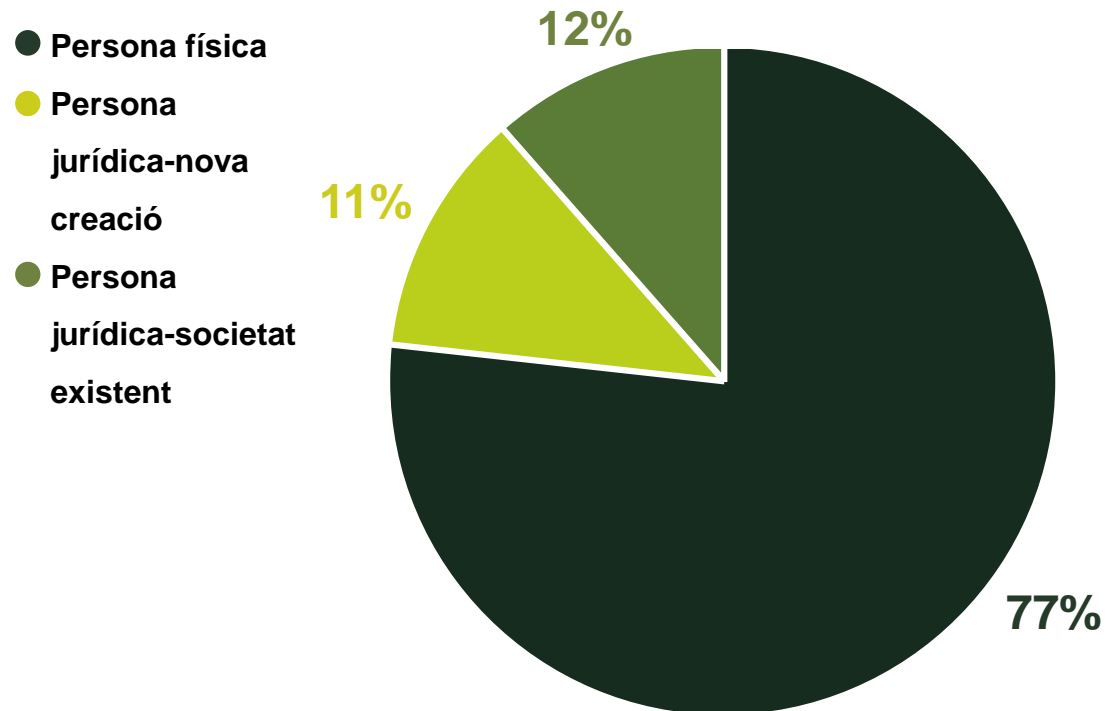
Mapa de relleu generacional agrari



Expedients aprovats segons gènere.



Expedients aprovats segons forma jurídica.

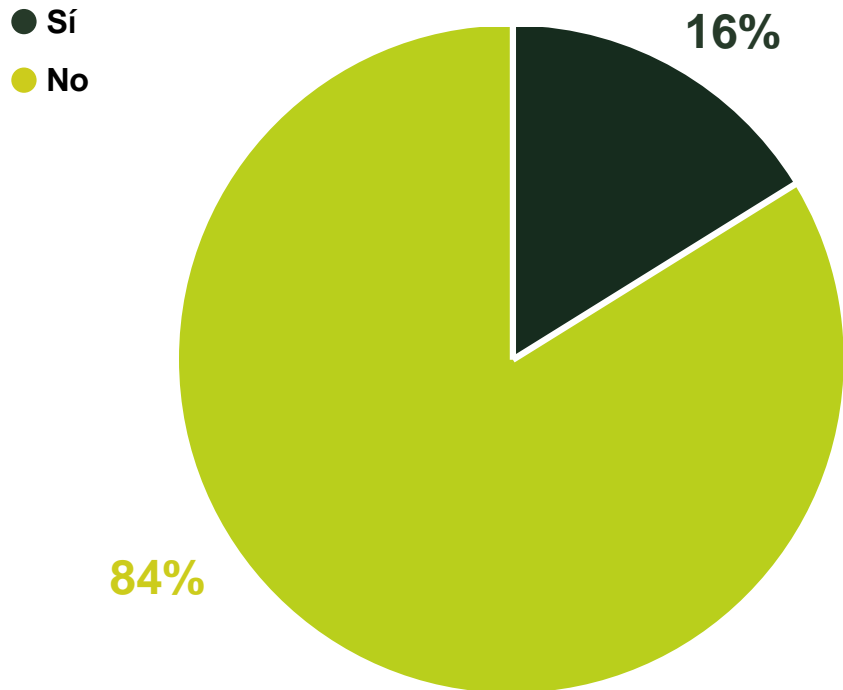


Descripció general dels expedients aprovats segons l'ajut de primera instal·lació 2015-2020. (Font: Observatori de Joves del Planter, 2021)

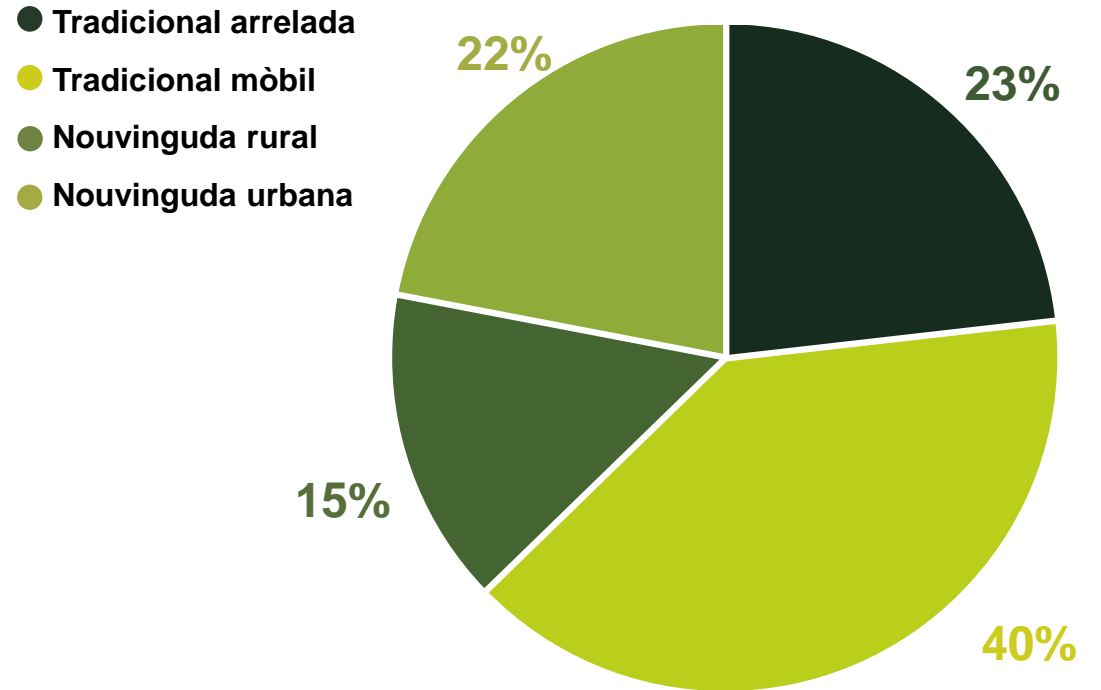
Mapa de relleu generacional agrari



Expedients aprovats segons producció ecològica.



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp.

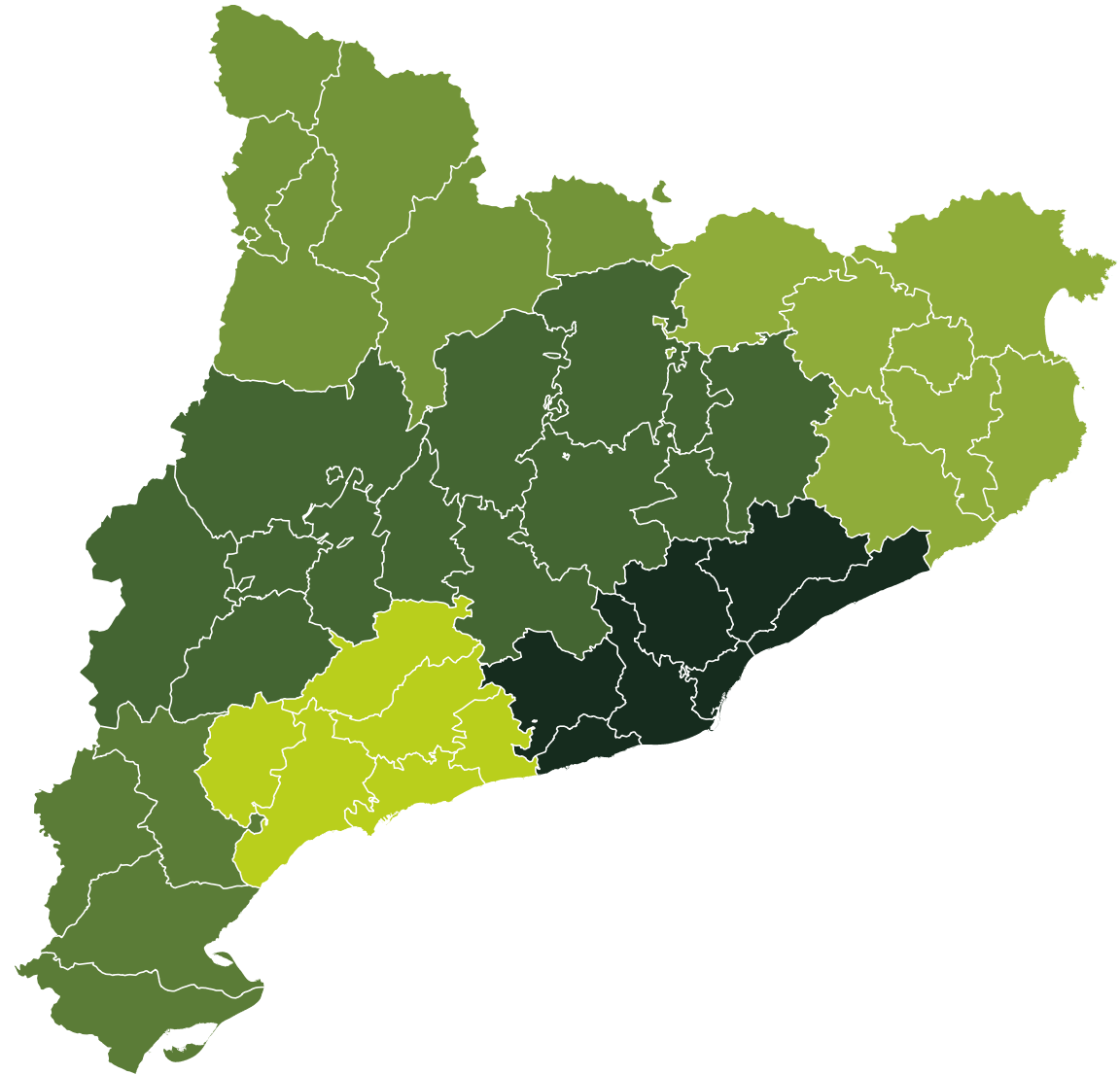


Descripció general dels expedients aprovats segons l'ajut de primera instal·lació 2015-2020. (Font: Observatori de Joves del Planter, 2021)

Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

Tradicional arrelada.

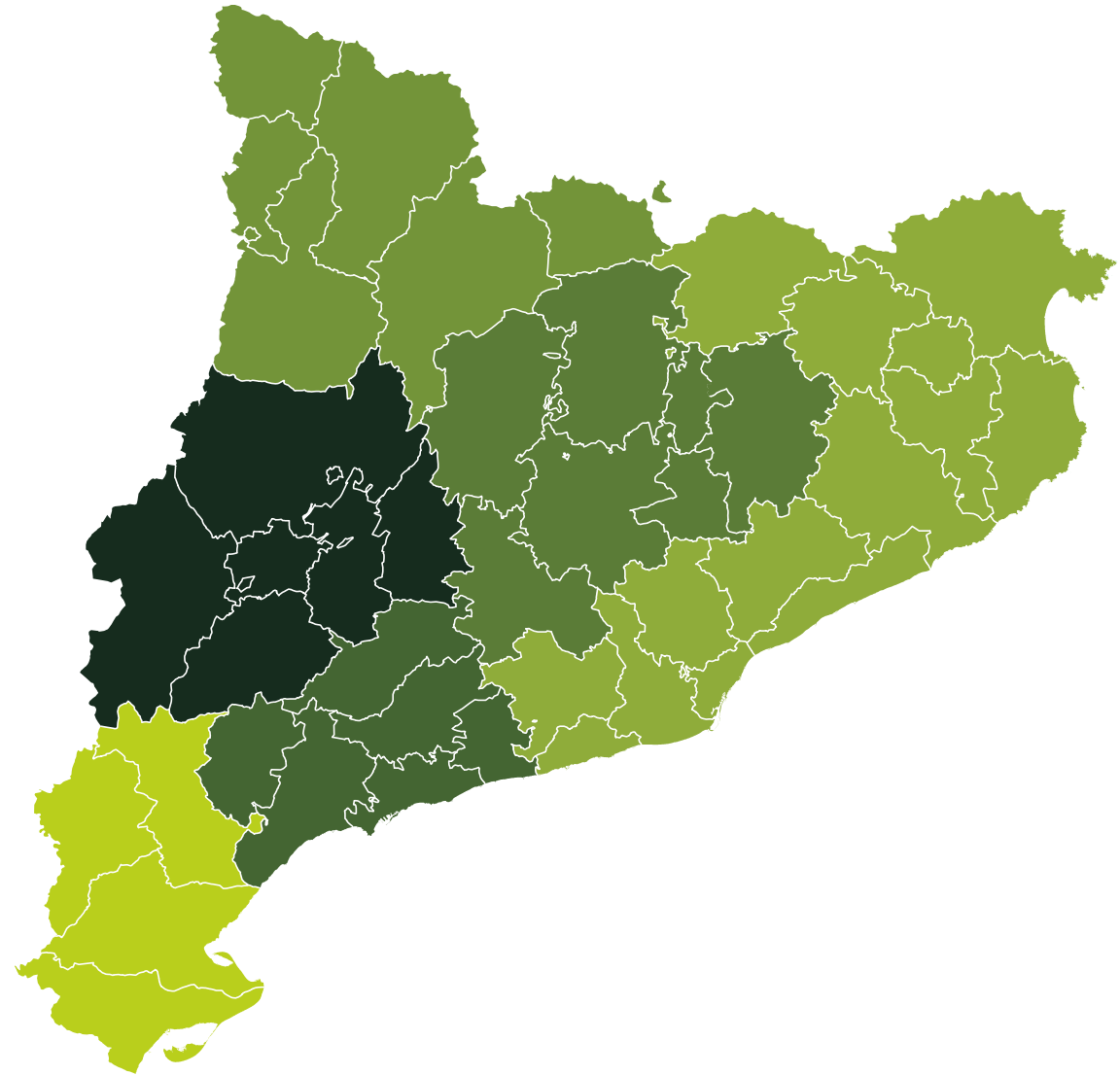
- Camp de Tarragona (0%)
- Comarques Gironines (9%)
- Alt Pirineu i Aran (15%)
- Terres de l'Ebre (25%)
- Comarques Centrals i Ponent (27%)
- Metropolità de Barcelona (35%)



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

Tradicional mòbil.

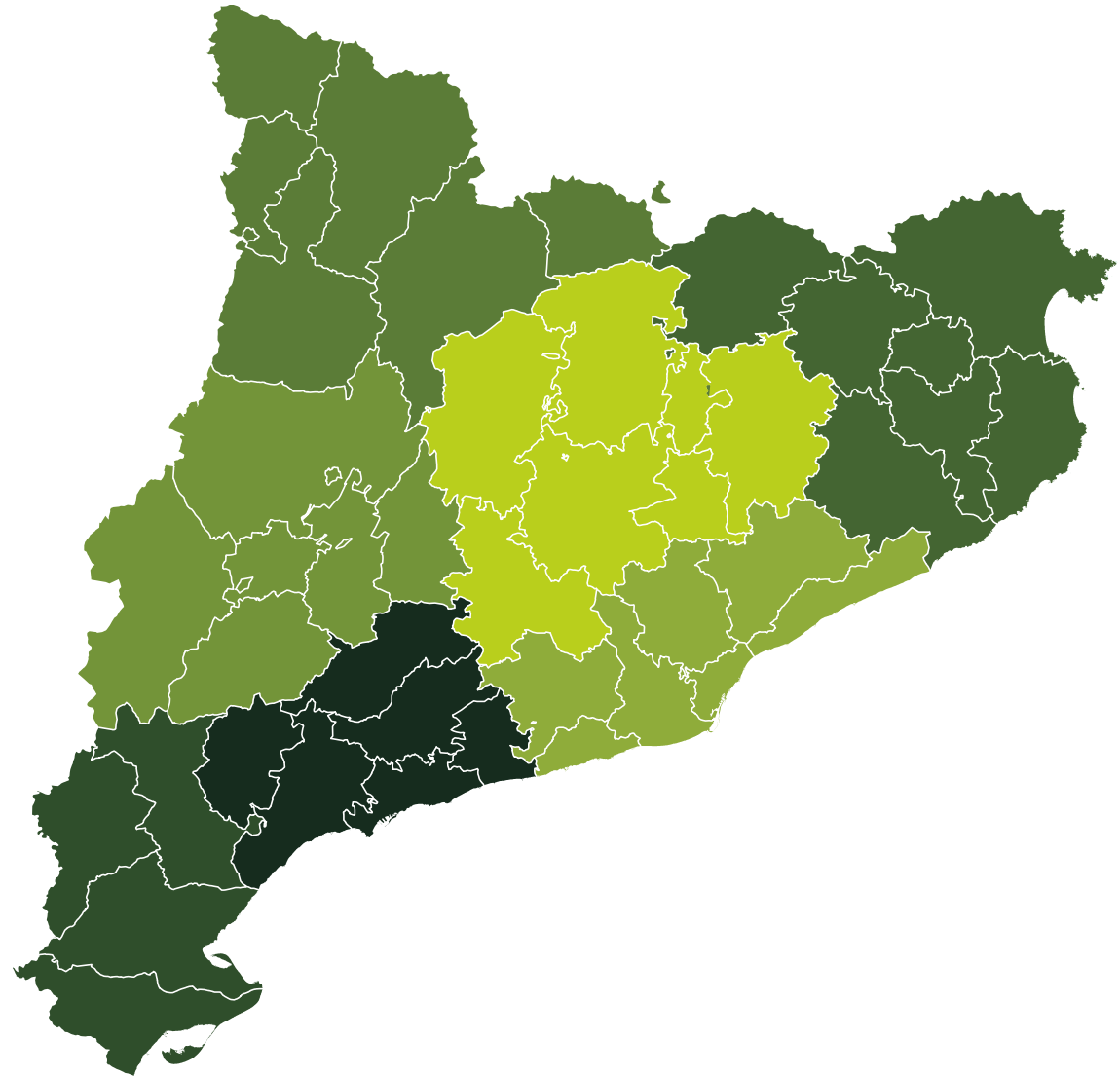
- Terres de l'Ebre (25%)
- Comarques Gironines i Metropolità de Barcelona (30%)
- Alt Pirineu i Aran (40%)
- Comarques Centrals (44%)
- Camp de Tarragona (45%)
- Ponent (48%)



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

Nouvinguda rural.

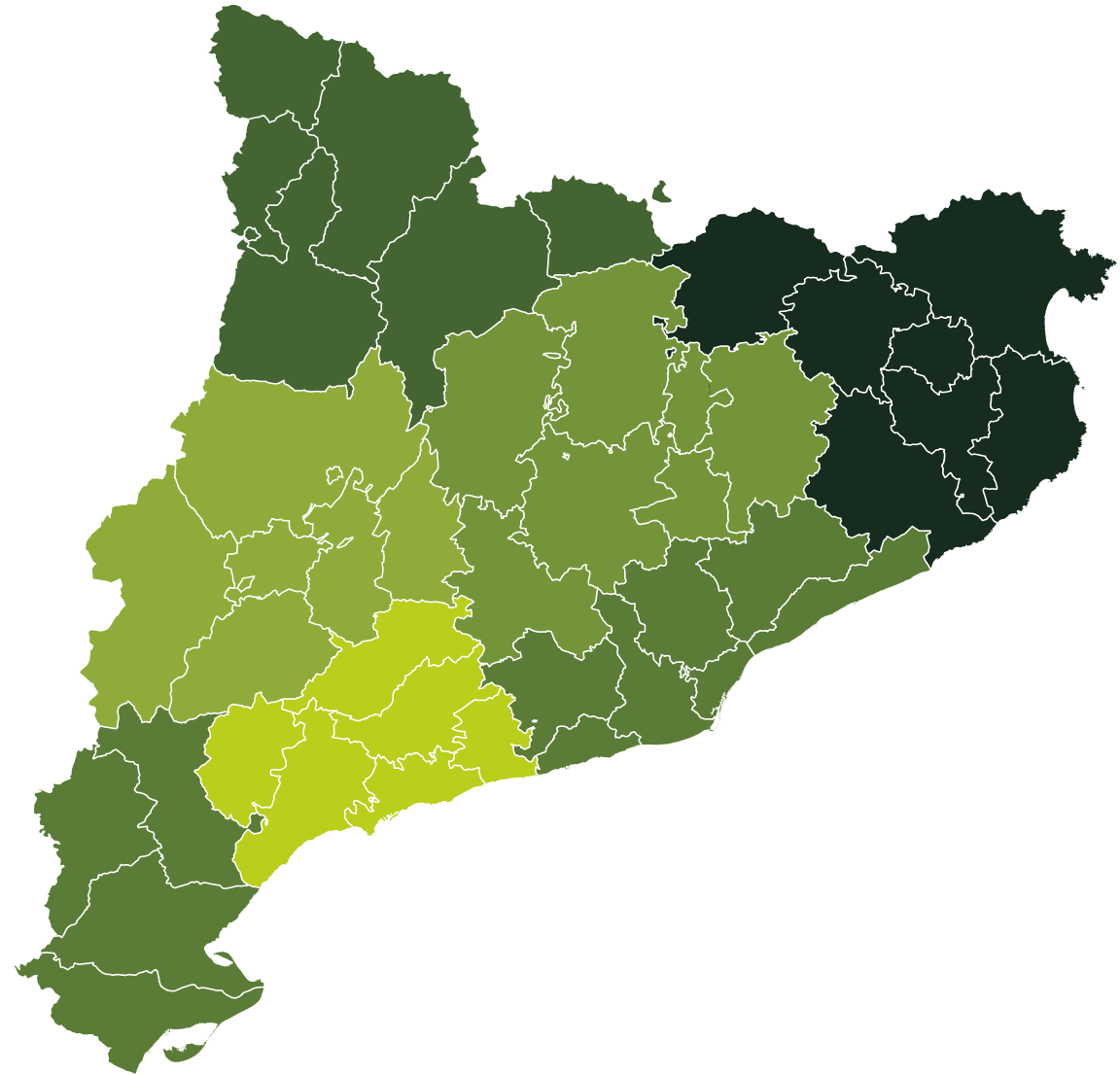
- Comarques Centrals (6%)
- Metropolità de Barcelona (10%)
- Ponent (11%)
- Alt Pirineu i Aran (15%)
- Comarques Gironines (22%)
- Terres de l'Ebre (25%)
- Camp de Tarragona (45%)



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

Nouvinguda urbana.

- Camp de Tarragona (9%)
- Ponent (13%)
- Comarques Centrals (23%)
- Metropolità de Barcelona i Terres de l'Ebre (25%)
- Alt Pirineu i Aran (30%)
- Comarques Gironines (39%)



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

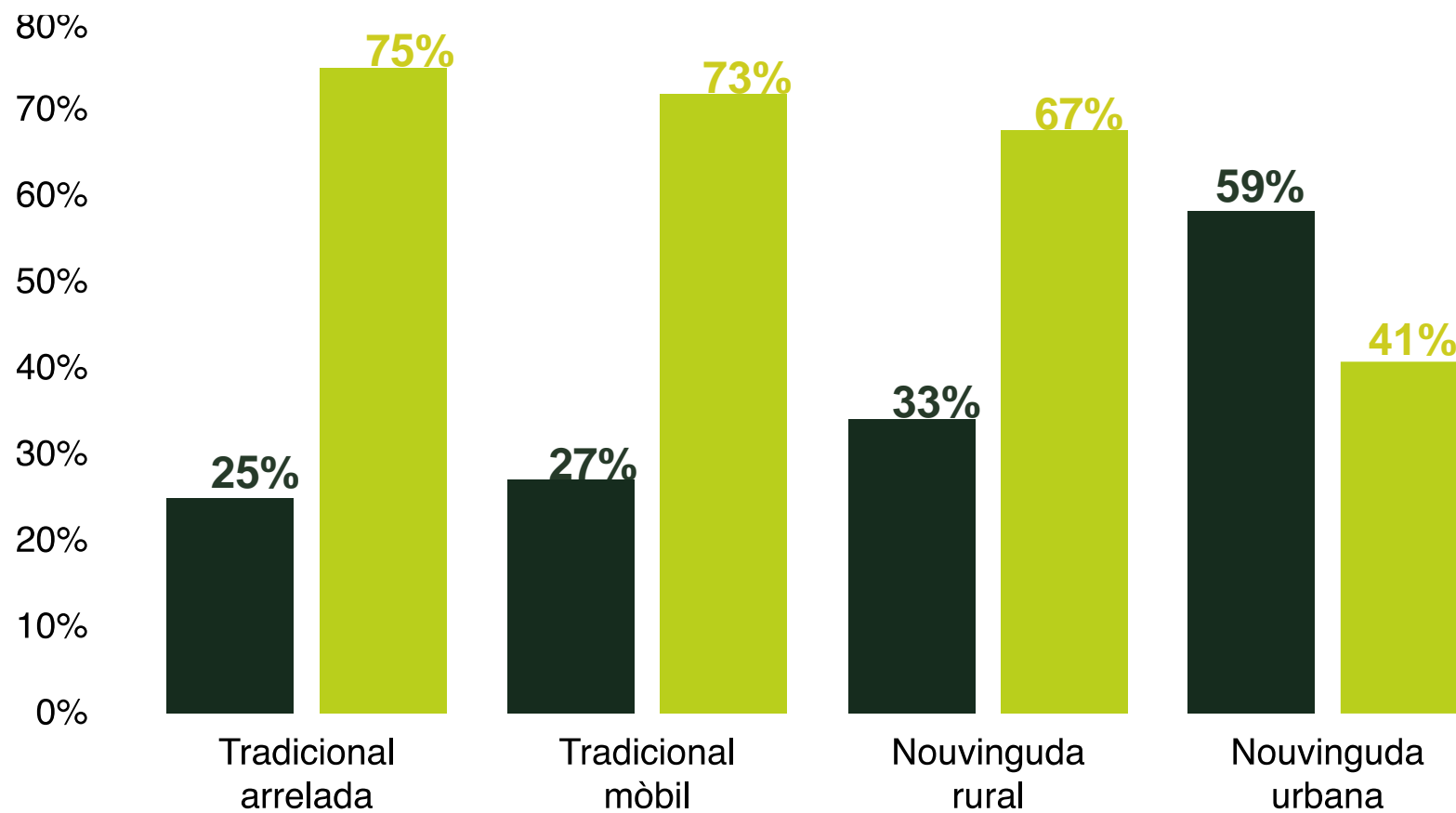
Gènere segons perfil.



Dona

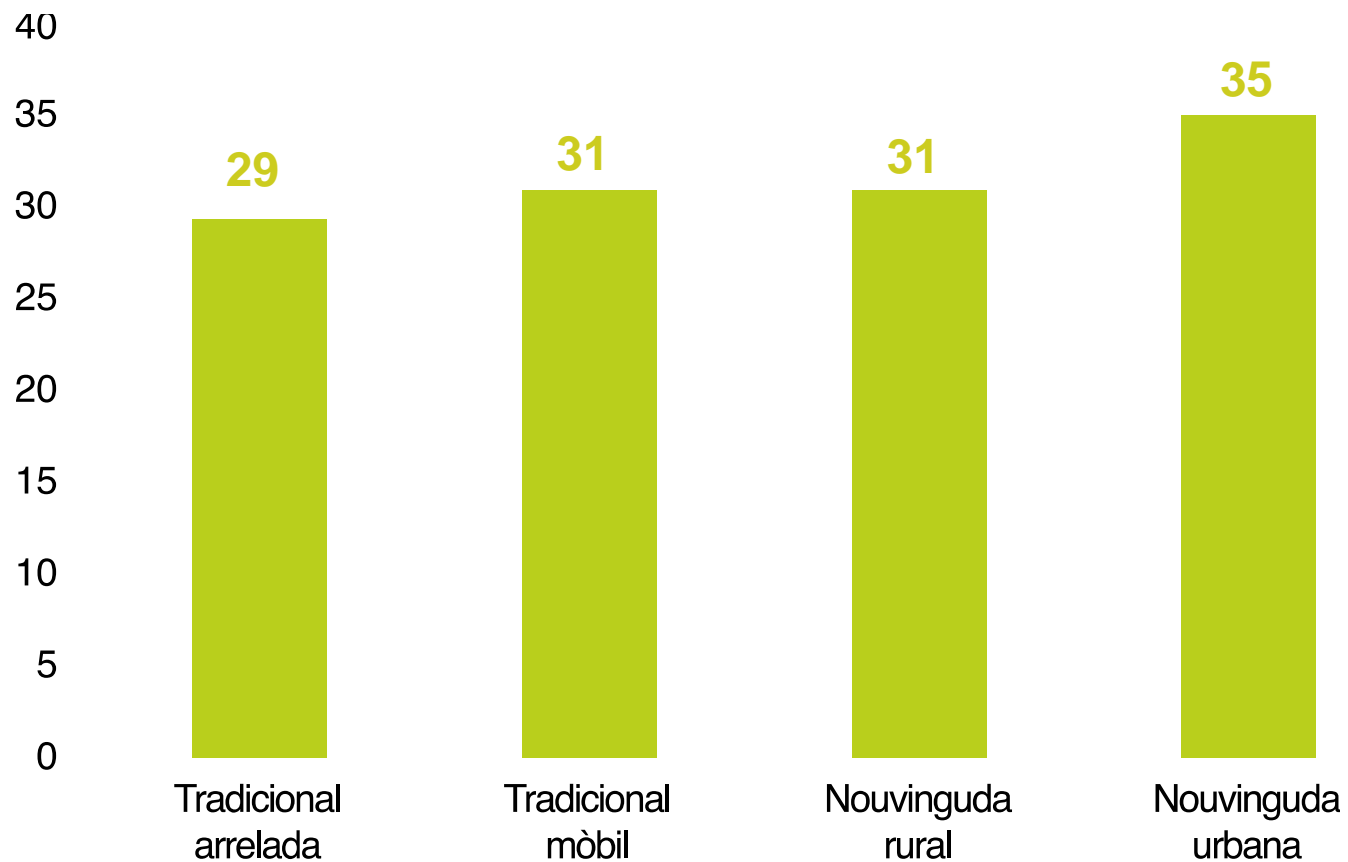


Home



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

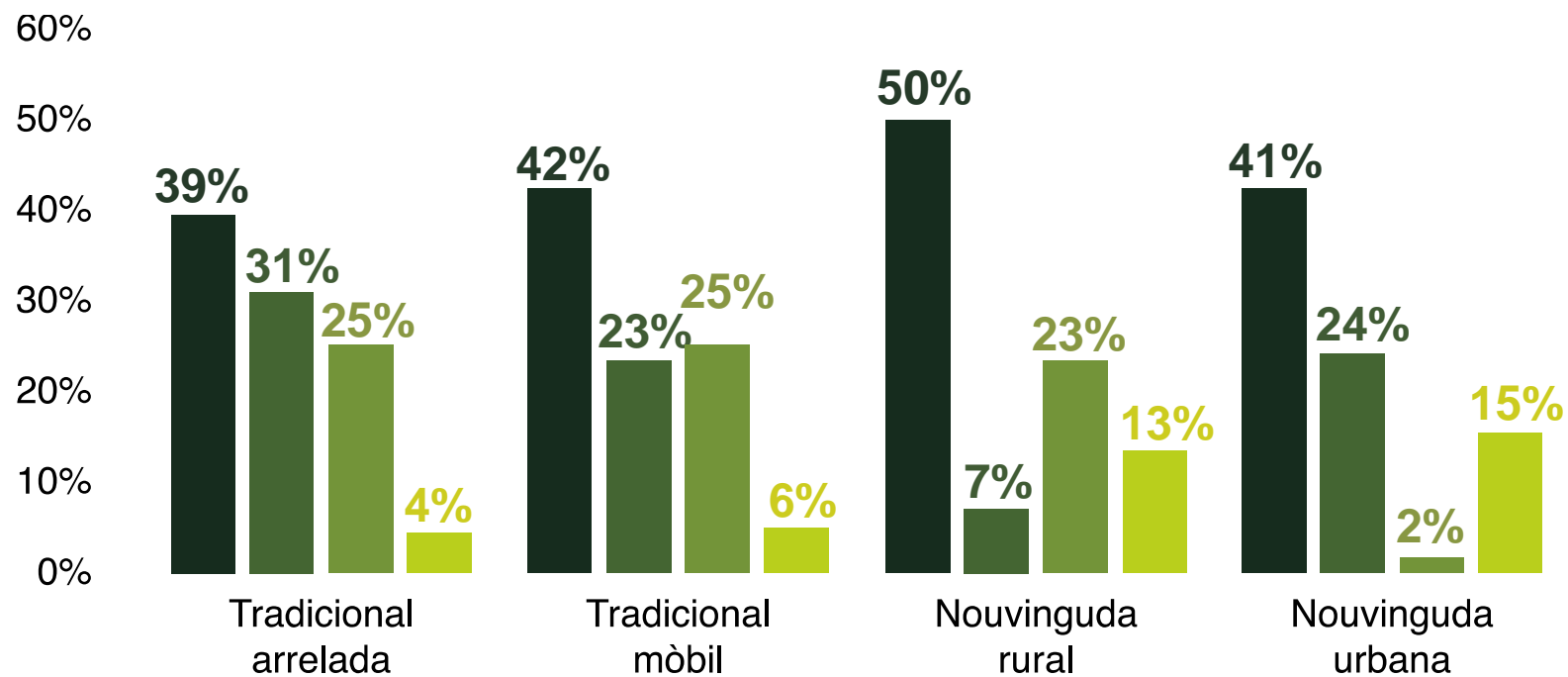
Edat segons perfil.



Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020

Formació agrària segons perfil.

- Experiència exclusivament pràctica
- Cursos de capacitatíó
- Formació professional
- Formació universitària

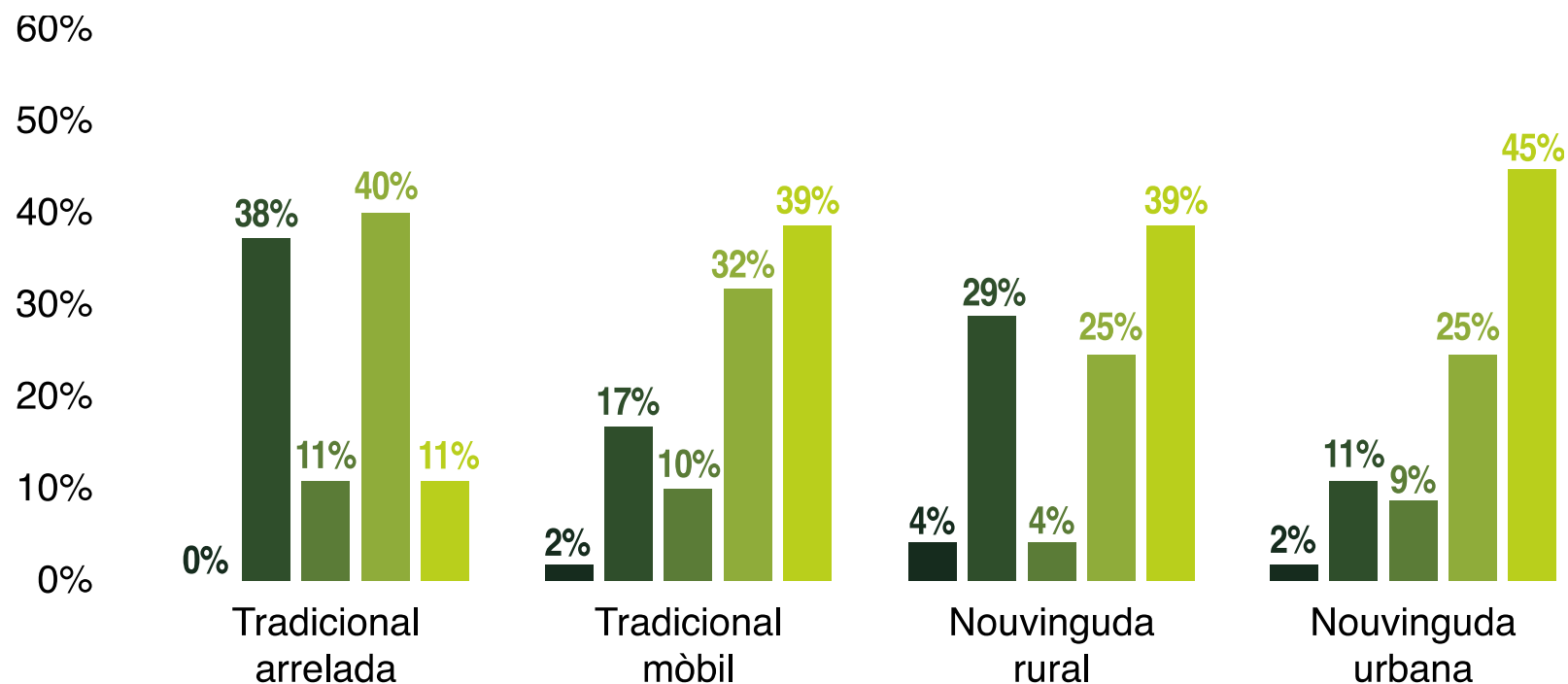


Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020



Formació no agrària segons perfil.

- Sense estudis
- ESO
- Batxillerat
- Formació professional
- Formació universitària

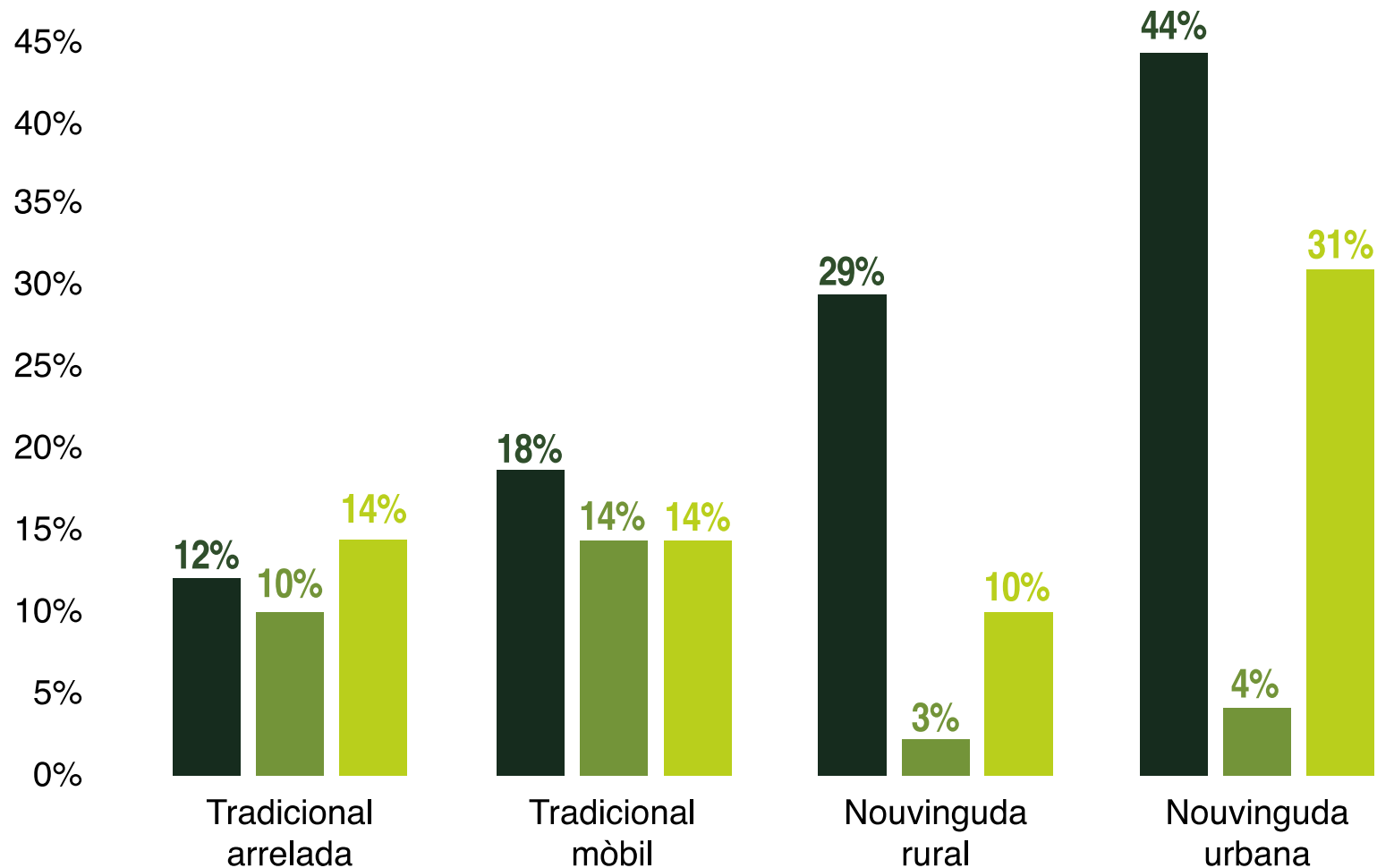


Mapa de relleu generacional agrari

Perfil de les empreses agràries segons Joves al camp 2015-2020.

- Certificació ecològica
- Distintiu d'origen
- Segell de venda de proximitat

Segell de certificació segons perfil.



Diagnòstic

01 Una nova governança que faciliti el camí de la incorporació agrària.

- Situació alarmant que requereix accions urgents.
- Mapa d'actors emergents pendent de coordinar.
- Paper estratègic de les entitats locals a escala territorial
- Cooperatives agràries per dinamitzar les estructures locals.
- Simplificació administrativa per facilitar el procés d'incorporació
- Modernitzar la imatge de l'Administració.

02 Les noves necessitats per a les empreses agràries de la nova pagesia.

- Perfils agraris diversos segons l'origen i la mobilitat.
- Pagesia nouvinguda per rejuvenir el camp català.
- Ajut de primera instal·lació insuficient per als nous perfils.
- Adaptació de l'ajut de primera instal·lació a les necessitats actuals
- Mobilitat de la terra i noves formes d'accés.
- Incorporació progressiva per a la pagesia nouvinguda.
- Mediació intergeneracional per rejuvenir el camp.
- Persona de confiança per acompanyar les persones emprenedores.



Diagnòstic



03 Innovació per a l'emprenedoria agrària arrelada al territori.

- Models agraris viables que consolidin teixit innovador.
- Nous formats formatius al llarg del procés d'incorporació.
- Assessorament personalitzat per a models emprenedors.
- Eines innovadores per a l'emprenedoria agrària.
- Models nous de producció i comercialització basats en la bioeconomia.
- Externalitats positives de la producció agrària local.
- Dones que emprenen en models agroalimentaris locals.
- Equipaments agroalimentaris que vertebrin l'activitat pagesa.
- Finançar empreses agràries viables.
- Xarxes socials que fan visible la realitat agrària.

04 Territori divers que necessita atenció urgent.

- Especificitats territorials que condicionen els processos d'incorporació.
- Incorporacions a zones de muntanya.
- Agricultura periurbana.
- Habitatge digne per una nova generació agrària.
- Experiències agroturístiques per enfortir el territori.

Diagnòstic

04 Territori divers que necessita atenció urgent.

- Món rural per equilibrar la saturació urbana.
- Qualitat de vida per a una incorporació agrària de futur.
- Conflictes territorials per l'ús de sòl i l'espai públic.

05 Paper imprescindible de la ciutadania en l'alimentació sostenible.

- Imatge social de la pagesia pendent de reconeixement.
- Acostament món rural i món urbà.
- Consum conscient per donar suport a la pagesia d'arrel.



Anàlisi

- **Matriu DAFO -> S'ha realitzat un anàlisi de les diferents fonts d'informació, tant quantitativa com qualitativa, que permet dibuixar una aproximació a l'escenari actual per entendre en quin moment es troba el relleu generacional i l'emprenedoria agrària a Catalunya.**
- **Per poder estructurar els elements clau per definir l'estratègia de relleu generacional agrari, se sintetitza la informació recollida en una matriu DAFO.**
- **S'ha estructurat els factors: el context, la governança i l'emprenedoria.**



DEBILITATS

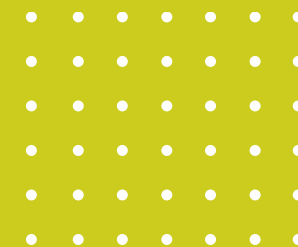
Context

- Reducció del nombre d'explotacions agràries, sobretot en les zones més desfavorides.
- Dependència del sector d'empreses agràries familiars del model agroindustrial.
- Masculinització del medi rural, pel major èxode de les dones.
- Les estructures directives de la majoria de les cooperatives agràries catalanes estan envellides i masculinitzades, fet que provoca que l'entitat no sigui atractiva ni per a les persones joves ni per a les dones.
- Dificultat de conciliació de la vida personal i familiar amb la vida laboral, sobretot per part de les dones.
- Escassetat i encariment en el manteniment dels serveis bàsics, socials, sanitaris i culturals, i en molts casos absència d'aquests en zones rurals.
- Reducció en algunes zones rurals d'infraestructures bàsiques per als sistemes agroalimentaris locals (escorxadors, mercats, centres logístics, etc.)
- La vinculació de les ajudes a la superfície i la pressió fiscal afecta la mobilitat de la terra.
- L'accés a terres abandonades exigeix inversions més grans per poder fer-la productiva.
- La pèrdua de població i el seu envelliment genera un clima social desfavorable perquè les persones joves decideixin quedar-se al medi rural.
- Poc reconeixement social de la pagesia i del seu paper multifuncional.

Anàlisi

Governança

- Política agrària comunitària que dificulta la mobilitat de la terra i l'accés de les persones joves als factors de producció.
- Entitats que treballen per al sector agrari sense un full de ruta consensuat ni una coordinació eficient.
- Ajut de primera instal·lació insuficient per resoldre els reptes actuals de relleu agrari (pagesia nouvinguda, majors de 40 anys, pluriactivitat, zones desfavorides, zones periurbanes, etc.).
- El calendari actual dels pagaments de l'ajut de primera instal·lació provoca que sigui necessari recórrer a finançament extern i incrementar el nivell d'endeutament.
- Deficiències en el model d'assessorament i acompanyament al llarg del procés d'incorporació.
- Manca d'estudis en profunditat i periòdics sobre la realitat del relleu agrari i l'emprenedoria agrària.
- Coneixement limitat del personal tècnic i polític de les entitats locals en relació amb el sector agrari.



Anàlisi



Emprenedoria

- Baixa rendibilitat econòmica de les explotacions agràries familiars; necessitat de creixement continu de la dimensió de les explotacions per adaptar-se a l'escenari de competitivitat agrària global.
- Dificultats per assolir empreses viables socialment.
- Manca de projectes col·lectius de producció i comercialització.
- Manca de xarxes d'intercanvi i suport entre les noves generacions agràries.
- Barreres estructurals difícils de superar per a la pagesia nouvinguda; necessitats específiques per a persones noves en el sector agrari sense tradició familiar agrària.
- Difícil accés al finançament de costos inicials per part de les persones joves.
- Sovint les persones joves sense antecedents familiars en el sector tenen una escassa formació i experiència agrària.
- Reducció d'infraestructures bàsiques per als sistemes agroalimentaris locals en algunes zones rurals (escorxadors, mercats, centres logístics, etc.).
- Mancances en la connexió i la qualitat de les TIC en el món rural i agrari (xarxa per accedir a internet o cobertura de telefonia mòbil).
- Escassa presència de dones com a titulars d'explotació (només un 27% de dones es van instal·lar en el període 2015-2020 amb l'ajut del PDR).
- Baixa participació de les dones als òrgans de decisió d'empreses i cooperatives agroalimentàries.
- La duresa de las condicions laborals del sector agrari, juntament amb la baixa remuneració i el poc prestigi de l'ofici, provoca una tendència al rebuig a la incorporació per part dels joves.
- Les explotacions agràries de les persones emprenedores són poc competitives a l'inici de l'activitat i amb mitjans de producció obsolets que sovint necessiten un pla d'inversions per modernitzar l'explotació a la qual s'accedeix (el 24% de les empreses tenien una renda anual inferior a 6.000 €, segons dades del Qüestionari Joves al camp 2021).



Anàlisi

AMENACES

Context

- Conflicte per l'ús del sòl en les terres més fèrtils i més accessibles, sobretot en zones periurbanes.
- La pressió d'altres activitats econòmiques limita la disponibilitat de sòl per activitats agràries i encareix el preu del sòl.
- La terra potencialment disponible, especialment la de més qualitat, sovint és acaparada per explotacions més grans, consolidades a escala productiva i amb una capacitat financera més alta.
- Efectes negatius del canvi climàtic en els sistemes productius i incertesa en relació amb l'escenari agrari i alimentari generat per la covid-19.
- Competència dels models familiars amb els models agraris corporatius que limiten l'accés a alguns recursos locals (terra, aigua, etc.).
- Dificultats socials de la gent jove procedent de zones urbanes a l'hora d'integrar-se al sector agrari.
- Visió tradicionalista i estereotipada lligada al gènere en el món rural, especialment en el sector agrari.
- Reducció dels serveis bàsics en certes zones rurals, fet que comporta una manca d'oportunitats per desenvolupar un projecte de vida.
- Hi ha pobles on és molt complex accedir a un habitatge digne, pel vincle que tenen les persones propietàries que no els permet ni vendre ni llogar.
- L'activitat turística entra en competència directa amb l'habitatge, fet que fa que no se n'alliberi per a persones que volen viure i treballar al món rural.

Anàlisi



Governança

- Marcs normatius que limiten els projectes emprenedors de les persones joves.
- Falta de coordinació i comunicació entre les entitats implicades en el relleu generacional agrari.
- Enfocament sectorial de les polítiques públiques que afecten la pagesia.



Emprenedoria

- Atracció del món urbà per part de la joventut rural, sense oportunitats de retorn al lloc d'origen.
- Despoblament i desagrutzació d'algunes zones rurals de Catalunya.
- Dependència del sistema agroalimentari català del mercat global. Increment del preu de les matèries primeres a escala mundial.
- Les oscil·lacions dels mercats que produeixen variacions acusades dels preus dels inputs i outputs que amenacen les rendes agràries, juntament amb un increment dels costos de producció.
- La pèrdua de la transferència del coneixement entre generacions comporta un risc de desaparició de la base de coneixements relacionats amb la producció agrària.
- Dificultat d'accedir als recursos productius bàsics per crear una empresa nova.



Anàlisi

FORTALESES

Context

- Territori divers en produccions i models agraris.
- Instruments per a la recuperació i la preservació de la capacitat productiva dels espais agraris en desús que preveu la Llei dels espais agraris; amb el Registre de finques en desús, els actors amb preferència a l'hora d'accedir a les finques seran les persones joves.
- Distintius de qualitat alimentària com a garantia de bon producte local.
- Existència de diferents entitats que potencien la compra de proximitat.
- Oferta formativa extensa i diversa a les escoles agràries de Catalunya.
- Nou enfocament en temes d'innovació (grups operatius EIP-AGRI).
- Bon posicionament del producte local, ecològic i de temporada.
- Nous models agraris de producció i consum basats en l'economia circular.
- Augment de la consciència que té el sector mateix pel que fa la necessitat de fomentar models alternatius més respectuosos amb el medi ambient.
- Flexibilitat organitzativa; possibilitat de dedicació parcial a l'activitat agrària i complementar-la amb altres activitats d'estacionalitat complementària.
- Associacionisme femení creixent en l'àmbit rural amb la creació de l'Associació de Dones del Món Rural i Ramaderes de Catalunya, entre d'altres.



Anàlisi



Governança

- Voluntat de noves institucions i entitats per implementar eines de suport a l'emprenedoria agrària (ajuntaments, diputacions, ateneus cooperatius, etc.)
- Grups d'acció local i ARCA com a entitats motors per al desenvolupament rural i la dinamització agrària local.
- Iniciatives locals col·lectives per donar resposta als reptes del relleu generacional i de l'emprenedoria agrària.
- Existència de la figura del Banc de terres, en algunes zones de Catalunya, com a instrument per facilitar l'accés de terres a les persones joves interessades, i de la figura dels espais test agraris, per ajudar a la incorporació progressiva de les persones que es volen dedicar al sector agrari.

Emprenedoria

- Ajut de primera instal·lació de joves agricultors i agricultores en el marc del PDR 2023-2027.
- Pla pilot de les persones dinamitzadores del DACC per acompanyar d'una manera més personalitzada les noves incorporacions agràries.
- El Planter com un espai virtual dinàmic per les persones que cerquen informació, recursos i contactes, tant en el moment de la incorporació com al llarg de la seva carrera professional.
- Interès creixent de les noves generacions pel sector agrari, tant per part de la pagesia tradicional com de la nouvinguda.
- Augment de la presència i visibilitat femenina en els nous perfils emprenedors.
- Paper clau de la dona en la diversificació de les explotacions agràries i en la producció de qualitat.
- La majoria de les persones que emprenen en el sector agrari tenen estudis, ja siguin de formació professional o universitaris.
- Més facilitat per part dels joves per la utilització de noves tecnologies i la seva adaptació al món rural.
- El paper de les noves tecnologies a l'hora de millorar la qualitat de vida i la viabilitat de les empreses emprenedores.

Anàlisi

OPORTUNITATS

Context

- Augment de la consciència envers la pagesia i el seu paper multifuncional, en el nou context postcovid i de crisi climàtica.
- Augment de la divulgació de la realitat del sector per part d'acadèmics especialitzats en la situació del sector agrari.
- Nous nínxols de mercat i models organitzatius (agricultura comunitària, cadenes curtes de distribució, etc.), i increment de la demanda d'aliments ecològics, locals i de temporada.
- El món rural com a espai de qualitat de vida. Caràcter atractiu del medi rural per a un determinat segment de la població més jove i més ben qualificada, com a alternativa a les zones urbanes.
- Creixement del turisme rural, cultural i gastronòmic, que posa en valor el patrimoni del territori rural.
- Externalitats positives de l'activitat agrària i contribució als reptes ambientals globals.
- Més capacitat del món rural per afavorir al desenvolupament sostenible.
- Potencial del sector primari per a la creació de llocs de treball directe i indirecte.
- Increment del percentatge de la pagesia nouvinguda per afavorir el relleu de les explotacions agràries familiars viables.



Anàlisi

Governança

- Nous marcs normatius favorables a reorientar el suport a una nova generació agrària i fomentar la producció ecològica (Farm to fork, PDR 2023-2027, Agenda Rural de Catalunya, etc.)
- Programes innovadors de recerca per respondre a les necessitats del sector i millorar les incorporacions progressives a les necessitats del sector agrari (espais test agraris, bancs de terra, mentoria, etc.).
- Naixement de xarxes noves que treballen pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària (Xarxa pel Relleu Agrari, Xarxa d'Espais d'Emprenedoria Agroalimentària, Red de Espacios Test Agrarios, etc.) .
- Imatge positiva del món rural emesa pels canals de comunicació. Vinculació entre paisatge, medi natural i qualitat de vida, que constitueixen temes d'interès per als medis de comunicació i la societat en general.

Emprenedoria

- Existència de terres de cultiu sense aprofitament actual, susceptibles de ser posades en cultiu per noves persones emprenedores.
- Augment de persones interessades en el sector agrari i el món rural, tant de perfil tradicional com nouvingut.
- Major rendibilitat de persones joves altament formades i qualificades per al sector agrari, alimentari i forestal.
- Augment de la presència de la dona en llocs de responsabilitat, tant a les empreses agràries com en altres estructures de suport a la pagesia.
- Noves modalitats de cursos semipresencials i a distància. L'accés a la banda ampla pot facilitar la formació i la transferència de coneixement.
- Tecnificació i transformació digital del sector com a via per canviar la percepció social de l'activitat agrària i millorar les condicions de treball i rendibilitat.
- Incorporació de les noves tecnologies al sector agrari (drons, GPS, etc.) i les xarxes socials com a altaveu per a les empreses que comercialitzen en canal curt i/o diversifiquen l'activitat agrària.
- Articulació de nous projectes per donar suport a l'emprenedoria agrària com la RETA, l'Erasmus+, el programa Cultiva, etc.
- Efecte positiu de les indicacions geogràfiques (DOP i IGP) sobre el preu, al marge del tipus de producte, l'origen de la regió, i fins i tot si la IG fa temps que està establert o és de registre recent.

Visió estratègica

Visió estratègica basada en la definició de la missió, la visió i els valors en què es basa i s'arrela l'Estratègia de relleu generacional agrari de Catalunya.

- **Missió:** Articular i coordinar les eines necessàries per facilitar el relleu generacional i l'emprenedoria agrària per als diferents perfils de persones que s'incorporen al sector en models amb viabilitat econòmica, social i ambiental.
- **Visió:** Generar i consolidar un ecosistema innovador de suport i acompanyament interinstitucional al relleu generacional i l'emprenedoria agrària, tant de la pagesia tradicional com de la nouvinguda, que faciliti el procés d'incorporació agrària a totes aquelles persones emprenedores que tinguin un projecte agrari viable.
- **Valors:**
 - **Diversitat** de joves que s'incorporen al sector, productiva, territorial i de comercialització.
 - **Innovació**, digitalització i generació de coneixement en les empreses liderades per joves.
 - **Confiança** en el procés d'instal·lació amb un bon acompanyament i assessorament.
 - **Renovació** generacional, de l'explotació familiar i en el traspàs d'explotacions.
 - **Proximitat** entre la producció agrària i els consumidors.



Reptes estratègics i accions



L'Estratègia de Relleu Generacional Agrari de Catalunya basada en 5 reptes, 15 objectius i 48 accions.

- **Repte 1) Coordinar** tots els agents, entitats i institucions que donen suport, assessorament i acompanyament al procés de relleu generacional i emprenedoria agrària per treballar conjuntament en la mateixa direcció, sense duplicitat d'accions. Aquesta coordinació requerirà una **governança** que hauria de liderar l'òrgan competent, que és el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.
- **Repte 2) Rejuvenir** el camp català amb un relleu generacional natural de les explotacions familiars, fomentant el traspàs d'explotacions que no tenen continuïtat familiar i la creació de noves empreses agràries, i donant suport a una **nova pagesia** vinculada a la terra i a la producció sostenible local.
- **Repte 3) Enfortir** les empreses agràries liderades per joves assessorant-les i acompanyant-les amb un suport específic i personalitzat, i crear així teixit innovador basat en models agroalimentaris sostenibles i bioeconomia, integrar la perspectiva de gènere i fomentar models cooperatius que incorporin els conceptes de la responsabilitat social.
- **Repte 4) Aconseguir arrelar** els i les joves al món rural facilitant l'accés a l'habitatge, als serveis bàsics i a la digitalització, perquè aquest **territori** sigui un lloc d'acollida i de vida.
- **Repte 5) Sensibilitzar** sobre el paper imprescindible de la pagesia com a productor d'aliments sostenibles, sans, de qualitat i proximitat; que és garant del territori, ja que té cura del medi ambient. I així, la **ciutadania** coneixerà la importància d'aquesta professió.

Reptes estratègics i accions

Repte 1: COORDINAR / GOVERNANÇA

Estructurar un sistema de suport i acompanyament interinstitucional per al relleu generacional i l'emprenedoria agrària

OBJECTIU 1.1. Coordinar la xarxa d'entitats catalanes que treballen pel relleu generacional i l'emprenedoria agrària.

Acció 1.1.1. Crear i dinamitzar un sistema de coordinació interinstitucional.

Acció 1.1.2. Donar suport a les taules de treball territorials que neixen de les entitats locals.

OBJECTIU 1.2. Articular eines per a l'emprenedoria agrària des de les entitats local.

Acció 1.2.1. Acompanyar les entitats locals en la implementació d'eines de dinamització agrària des de l'àmbit local.

Acció 1.2.2. Capacitar el personal tècnic de les entitats locals que treballen temes de relleu generacional i d'emprenedoria agrària.

OBJECTIU 1.3. Comunicar i divulgar les eines existents per al relleu generacional i l'emprenedoria agrària.

Acció 1.3.1. Consensuar un pla de comunicació, amb perspectiva de gènere, en relació amb el relleu generacional i l'emprenedoria agrària amb les entitats catalanes que treballen en xarxa.

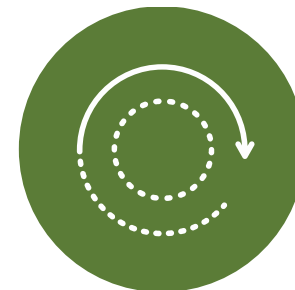
Acció 1.3.2. Potenciar la plataforma virtual "el Planter", dins del portal RuralCat.



Reptes estratègics i accions

Repte 2: REJOVENIR / NOVA PAGESIA

Facilitar l'accés, tant de la pagesia tradicional com de la nouvinguda, a empreses agràries amb viabilitat econòmica, social i ambiental



OBJECTIU 2.1. Oferir un suport específic i personalitzat a les noves incorporacions agràries.

Acció 2.1.1. Adaptar l'ajut de primera instal·lació de joves agricultors i agricultores als nous perfils emprenedors.

Acció 2.1.2. Implantar la figura de la persona dinamitzadora de joves a temps total a tot Catalunya.

Acció 2.1.3. Coordinar les eines de suport existents des de diferents entitats sectorials i territorials.

Acció 2.1.4. Revisar el rol de les entitats col·laboradores actuals cap a un model d'entitat assessora dels joves reconeguda.

OBJECTIU 2.2. Facilitar la incorporació progressiva al sector agrari.

Acció 2.2.1. Articular un dispositiu interinstitucional de preinstal·lació agrària.

Acció 2.2.2. Enfortir el Banc de terres en xarxa dotant-lo d'un fons de terres més enllà de les finques en desús / Promocionar el Banc de terres per impulsar l'accés a la terra en coordinació amb el Programa de relleu generacional de les cooperatives agràries.

Acció 2.2.3. Donar suport a la xarxa catalana d'espais test agraris / Impulsar els espais test agraris com a fórmula per facilitar de manera innovadora la incorporació progressiva de noves persones al camp.

OBJECTIU 2.3. Acompanyar els processos de traspàs d'empreses agràries.

Acció 2.3.1. Estructurar un programa pilot de traspàs de l'empresa agrària / Facilitar i acompanyar el traspàs d'una explotació agrària en actiu quan la persona titular cessa en l'activitat, i fomentar l'ús continuat de les terres agràries en les zones de muntanya i en zones amb limitacions naturals i altres limitacions específiques.

Acció 2.3.2. Crear i gestionar un directori dinàmic d'empreses agràries que estan per plegar i de joves que es volen incorporar al sector.

OBJECTIU 2.3. Acompanyar els processos de traspàs d'empreses agràries.

Acció 2.3.1. Estructurar un programa pilot de traspàs de l'empresa agrària / Facilitar i acompanyar el traspàs d'una explotació agrària en actiu quan la persona titular cessa en l'activitat, i fomentar l'ús continuat de les terres agràries en les zones de muntanya i en zones amb limitacions naturals i altres limitacions específiques.

Acció 2.3.2. Crear i gestionar un directori dinàmic d'empreses agràries que estan per plegar i de joves que es volen incorporar al sector.

Reptes estratègics i accions



Repte 3: ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR

Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització

OBJECTIU 3.1. Oferir un suport específic i personalitzat a les empreses agràries innovadores.

Acció 3.1.1. Facilitar eines d'assessorament pel teixit innovador basat en models de bioeconomia / Programa transversal de sistemes agroalimentaris sostenibles.

Acció 3.1.2. Estructurar una xarxa de mentors en diferents sectors i territoris / Impulsar un programa de mentoria adreçat específicament a persones de nova incorporació a l'activitat agrària i pesquera.

Acció 3.1.3. Millorar les eines de finançament / Promocionar l'establiment d'un sistema de finançament àgil i eficaç per a les noves incorporacions de joves amb la col·laboració de l'Institut Català de Finances.

Acció 3.1.4. Fomentar la participació de les empreses agràries liderades per joves en projectes d'innovació i generació de coneixement / Activar el programa d'acompanyament a joves i emprenedors/ores HubLlabor: Xarxa de Living Labs i espais de validació; Oficina d'innovació.

Acció 3.1.5. Dissenyar programes de formació orientats a capacitar i acompanyar els i les professionals del sector agroalimentari i altres agents implicats en aquest àmbit.

Acció 3.1.6. Impulsar l'aplicació de les tecnologies emergents al sector agroalimentari per potenciar el procés de transformació tecnològica i digital del sistema agroalimentari / Oficina d'innovació.

OBJECTIU 3.2. Donar suport a les empreses agràries liderades per dones.

Acció 3.2.1. Integrar la perspectiva de gènere en totes les accions de l'Estratègia de relleu generacional agrari.

Acció 3.2.2. Sensibilitzar sobre les necessitats específiques de les dones.

Acció 3.2.3. Fomentar i incrementar la presència de les dones en el teixit associatiu del món rural i marítim i en els seus òrgans de decisió.

Acció 3.2.4. Identificar les necessitats que tenen les dones en la conciliació per al desenvolupament de les activitats productives en l'àmbit rural i marítim, i que condicionen el seu accés al lideratge de les organitzacions.

Reptes estratègics i accions



Repte 3: ENFORTIR / TEIXIT INNOVADOR

Acompanyar les empreses agràries amb models innovadors de producció i comercialització

OBJECTIU 3.3. Fomentar els models cooperatius de producció i comercialització.

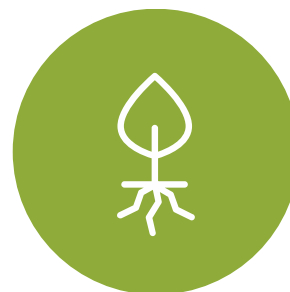
- Acció 3.3.1. Promoure la figura del “dinamitzador/a cooperatiu” en diferents cooperatives agràries de Catalunya / Impulsar el relleu generacional a les cooperatives agràries.
- Acció 3.3.2. Fomentar les estructures cooperatives per les noves incorporacions agràries.
- Acció 3.3.3. Incorporar l'economia social i solidària en els plans d'empresa de les noves incorporacions agràries.
- Acció 3.3.4. Fer que les estructures cooperatives siguin atractives per a les dones.

OBJECTIU 3.4. Articular una xarxa catalana d'equipaments agroalimentaris locals.

- Acció 3.4.1. Crear un directori d'equipaments agroalimentaris locals (escorxadors, mercats, centres logístics, etc.) com ara la xarxa d'obraders compartits.
- Acció 3.4.2. Donar suport a la creació i/o dinamització dels equipaments agroalimentaris locals / Impulsar instal·lacions i infraestructures de petita dimensió adaptades a les necessitats dels professionals del territori (per exemple, escorxadors de baixa capacitat).
- Acció 3.4.3. Articulació d'espais de trobada, coordinació i cooperació, per promoure projectes comuns entre agents de diferents baules de la cadena alimentària / Matins d'innovació agroalimentària, Oficina d'innovació.
- Acció 3.4.4. Foment de les infraestructures compartides (obraders, cellers, centres de neteja i desinfecció per al transport, banc de barques de pesca, etc).



Reptes estratègics i accions



Repte 4: ARRELAR / TERRITORI

Teixir un ecosistema acollidor al món rural que arrelhi les noves generacions al territori.

OBJECTIU 4.1. Crear ecosistemes locals de dinamització agrària local.

Acció 4.1.1. Coordinar els agents locals amb un full de ruta de dinamització agrària local.

Acció 4.1.2. Apostar per projectes tractors a escala territorial / projectes transformadors.

OBJECTIU 4.2. Fer del món rural un espai d'acollida i arrelament.

Acció 4.2.1. Articular punts d'acollida al món rural i agrari des de l'àmbit local.

Acció 4.2.2. Programar activitats d'enxarxament que facilitin l'acollida de persones nouvingudes.

Acció 4.2.3. Treballar l'oferta cultural de les zones rurals.

OBJECTIU 4.3. Assegurar els serveis bàsics per a la població rural.

Acció 4.3.1. Innovar en les mesures per facilitar l'accés a l'habitatge.

Acció 4.3.2. Desplegar les infraestructures necessàries per a la digitalització i l'accés a les noves tecnologies.

Acció 4.3.3. Impulsar els projectes orientats a garantir que la població rural disposi de l'accés a infraestructures i serveis essencials.



Reptes estratègics i accions

Repte 5: SENSIBILITZAR / CIUTADANIA

Conscienciar la ciutadania del paper imprescindible de la pagesia i del seu vincle amb l'alimentació sostenible.

OBJECTIU 5.1. Generar una imatge constructiva sobre la professió pagesa.

Acció 5.1.1. Treballar a les escoles i instituts per sensibilitzar els mestres i professors i les noves generacions, tant urbanes com rurals, sobre la professió pagesa / Promocionar un programa de fira escolar sobre els oficis del sector primari per donar-los a conèixer i ser palanca d'atracció per a les noves generacions.

Acció 5.1.2. Crear materials divulgatius sobre la professió pagesa per sensibilitzar la població de la importància de l'ofici.

Acció 5.1.3. Crear projectes educatius conjunts entre escoles rurals i escoles urbanes a fi de compartir diferències i similituds entre ambdues zones.

OBJECTIU 5.2. Sensibilitzar la ciutadana sobre la importància de consumir producte de proximitat i sostenible.

Acció 5.2.1. Impulsar campanyes de comunicació de gran impacte i accions complementàries de difusió.

Acció 5.2.2. Incorporar en tots els plans docents de formació estructurada i sistemàtica sobre hàbits de vida saludable, origen i producció d'aliments, sostenibilitat, cuina i gastronomia.

Acció 5.2.3. Promoure accions innovadores d'acostament de la producció i el consum sostenible.

Acció 5.2.4. Canal aliments.



Gràcies

www.agricultura.gencat.cat